

دیوید اِونز

جنگ جهانی اول

ترجمہ بابک محقق

فرہنگ جاوید

فهرست

۱۳	اروپا در ۱۹۱۴ و آغاز جنگ
۱۳	اروپا در ۱۹۱۴
۱۵	قدرت‌های بزرگ اروپایی
۱۷	دودمان‌های سلطنتی متخاصم
۱۹	قدرت‌های بزرگ در میدان رقابت
۲۱	از رقابت تا اتحاد و پیمان مودت
۲۳	آغاز جنگ
۲۵	قتل در سارایوو
۲۶	“جنگ بر حسب جدول زمانی”
۲۷	درگیری بریتانیا
۲۹	چه بر سر قاتلان آمد؟
۳۱	نخستین تحرکات در جبهه غرب
۳۱	واکنش‌ها به آغاز جنگ
۳۲	نخستین تحرکات و طرح اشلیفن
۳۳	مونس و ماژن
۳۶	“رقابت بر سر رسیدن به دریا” و بالترایپر
	آتش‌بس کریسمس ۱۹۱۴ – آیا واقعاً آتش‌بسی
۳۷	در کار بود؟

۱۷۰	مشکل سربازگیری	۱۳۰	پی نوشت
۱۷۱	مخالفتان وجدانی	۱۳۳	۱۰ نبرد در دریا
۱۷۲	آثار جنگ بر زندگی روزمره مردم بریتانیا	۱۳۳	مقایسه ناوگان دریایی بریتانیا و آلمان
۱۷۷	۱۳ جنگ تبلیغاتی: جاسوس ها و عملیات جاسوسی	۱۳۵	نخستین برخوردها در دریای شمال
۱۷۷	جنگ تبلیغاتی	۱۳۶	کشتی های تهاجمی آلمان
۱۷۸	تبلیغات ضدآلمان	۱۳۷	نبرد یوتلند
۱۸۰	وحشت از جاسوسان، اقدامات ضدجاسوسی	۱۴۱	تهور نوجوان شانزده ساله ای به نام جان کورنول
۱۸۱	جاسوسان آلمان: واقعیت	۱۴۲	حصار دریایی
۱۸۳	چند جاسوس غیرعادی	۱۴۳	عملیات زیردریایی های آلمان علیه بریتانیا
۱۸۷	۱۴ موسیقی، شعر و هنر در جنگ جهانی اول	۱۴۵	غرق شدن لوپسیتینیا
۱۸۷	موسیقی مردمی و جنگ	۱۴۵	عملیات زیردریایی شدت می گیرد
۱۸۹	هنرمندان تماشاخانه	۱۴۶	اقدامات تلافی جویانه متفقین
۱۹۰	شاعران جنگ	۱۴۷	فاجعه کشتی نیروبر مندی
۱۹۴	هنرمندان جنگ و طراحان کاریکاتور	۱۴۸	یورش به زی بروخه
۱۹۵	سینما	۱۵۱	۱۱ اسپادها، فوکرها و گمل ها: نبرد در آسمان
۱۹۷	۱۵ ۱۹۱۷ - ورود ایالات متحده؛ خروج روسیه	۱۵۱	کشتی های هوایی و هواپیماها: سرآغاز
۱۹۷	اوضاع امریکا	۱۵۲	آغاز راه: سپاه پرواز سلطنتی
۱۹۹	ورود امریکا به جنگ	۱۵۳	نقش هواپیماها
۲۰۰	تداوم حملات زیردریایی ها	۱۵۵	درگیری ها و نبردها
۲۰۱	تلگرام زیمرمان	۱۵۶	کشمکش بر سر برتری هوایی
۲۰۲	اوضاع روسیه	۱۵۷	"تکخال ها"
۲۰۳	جبهه شرق در سال های ۱۹۱۶ و ۱۹۱۷	۱۵۹	بمب افکن ها و بمباران ها
۲۰۴	انقلاب مارس ۱۹۱۷	۱۶۳	۱۲ "آتش خونه ها رو روشن نگه دارید" - جبهه داخلی
۲۰۶	انقلاب اکتبر: پرده آخر	۱۶۳	بریتانیا در ابتدای نبرد
۲۰۹	۱۶ جنگ با ترک ها	۱۶۵	آغاز مشکلات
۲۰۹	امپراتوری ترکیه	۱۶۶	زنان عازم میدان جنگ می شوند
۲۱۱	قتل عام ارامنه	۱۶۸	قیام ایستر در ۱۹۱۶

۲۴۹	۱۹ جنگ جهانی اول: خسارات	۲۱۲	عملیات متفقین در بین النهرین
۲۴۹	برخی ملاحظات	۲۱۴	عملیات فلسطین
۲۵۱	ترازنامه: خسارات جانی	۲۱۵	تی. ای. لارنس: رهبر قیام اعراب
۲۵۲	ترازنامه: خسارات مادی	۲۱۶	تی. ای. لارنس: معما
۲۵۳	ترازنامه: خسارات مالی	۲۱۷	شکست نهایی ترک‌ها
۲۵۵	برای مطالعهٔ بیشتر	۲۱۹	۱۷ ۱۹۱۷: سال فاجعه‌بار
۲۶۳	اصطلاح‌نامه	۲۱۹	اوضاع جنگ در ابتدای ۱۹۱۷
۲۶۵	واژه‌نامه	۲۲۱	وقایع جبههٔ غرب
۲۷۵	اعلام	۲۲۲	هجوم بهارهٔ نیول
۲۹۵	تصاویر	۲۲۳	شورش سربازان ارتش فرانسه
		۲۲۴	ژوئن ۱۹۱۷: خط‌الرأس مسین
		۲۲۵	حَقَّاران تونل
		۲۲۷	سومین نبرد ایپر
		۲۲۸	کُمیره: نخستین نبرد بزرگ تانک‌ها
		۲۲۹	جنجال هیگ
		۲۳۲	جبههٔ ایتالیا
		۲۳۲	نبردهای ایزونتسو
		۲۳۵	۱۸ شکست آلمان و پایان جنگ
		۲۳۵	اوضاع کلی در آغاز ۱۹۱۸
		۲۳۶	آلمان در ۱۹۱۸
		۲۳۷	امریکا در میدان جنگ
			آخرین تیرترکش لودندورف: حملات قوای او
		۲۳۸	در بهار ۱۹۱۸
		۲۴۲	اضمحلال متحدان آلمان
		۲۴۳	واپسین تهاجم قُش
		۲۴۴	اضمحلال نهایی آلمان
		۲۴۶	امضای قرارداد آتش بس

۱

اروپا در ۱۹۱۴ و آغاز جنگ

در این فصل می‌خوانیم:

- وضعیت اروپا پیش از آغاز جنگ در ۱۹۱۴
- ماهیت روابط حکومت‌های پادشاهی اروپا
- علل رقابت قدرت‌های بزرگ اروپا و روندی که طی آن اروپا به دو اردوی مسلح تقسیم شد
- بحران‌ها و تقابل‌ها
- قتل در سارایوو و آغاز جنگ.

به هر جا که می‌نگرم... همه چیز ناپایدار و بی‌ثبات است و همه به‌جز ما در تدارک آغاز نبردند. از این اوضاع سخت در هراسم.
(ژنرال بیرهنری ویلسن، ۱۹۱۳)

اروپا در ۱۹۱۴

تقسیم اروپا در ۱۹۱۴ با آنچه امروز می‌بینیم تفاوت بسیار داشت. در غرب، مرزهای پرتغال، اسپانیا و فرانسه کم‌وبیش دست‌نخورده باقی مانده، اما در مرکز و شرق اروپا تغییرات بسیاری روی داده است. آلمان بسیار وسیع‌تر از امروز بود و اتریش-مجارستان که گاه آن را امپراتوری هابسبورگ می‌خوانند، بر پهنه وسیعی از خاک اروپای مرکزی سلطه داشت. اینک اتریش و مجارستان دو کشور مستقلند

قدرت‌های بزرگ اروپایی

تا پیش از ۱۹۱۴، اروپا در قبضه پنج قدرت بزرگ بود: بریتانیا، فرانسه، آلمان، اتریش-مجارستان و روسیه. بریتانیا کشور بزرگ صنعتی و به قولی “کارگاه جهان” بود که امپراتوری گسترده آن سراسر کره ارض را در بر می‌گرفت، به طوری که نقل و حرکت در آن سرزمین “آفتاب هرگز غروب نمی‌کند”. همین امپراتوری بود که مواد خام را برای تولید در صنایع و بازار مناسب را برای فروش کالاهای تولیدی تأمین می‌کرد. نیروی دریایی سلطنتی با دراختیار داشتن عظیم‌ترین ناوگان جهان کار حراست از مسیرهای مهم تجاری را بر عهده داشت و در همین دوران بود که بریتانیا را حاکم مطلق العنان دریاهای می‌شناختند. نظر به همین امتیازات بود که بریتانیا مجال یافت خود را از کوران رویدادهای جاری زمانه برکنار نگاه داشته به اوضاع داخلی و کاروبار امپراتوری‌های تحت سلطه رسیدگی کند. در این برهه که اغلب از آن به عصر “انزوای درخشان” یاد می‌کنند، بریتانیا با مشکلات متعددی دست‌به‌گریبان بود. در ۱۸۹۹ بریتانیا در آفریقای جنوبی گرفتار نبرد با “بوئرها” شد که از نوادگان هلندی‌های ساکن در این سرزمین بودند. سایر کشورها این جنگ را به مبارزه “داود و جالوت” تشبیه می‌کردند و از دید بسیاری افراد بریتانیا استعمارگری ظالم بود. برخی کشورهای اروپایی، به ویژه آلمان، با بوئرها همدلی نشان دادند و قیصر آلمان کار را به جایی رساند که گفت چه بسا در حمایت از بوئرها در جنگ با بریتانیا وارد عمل شود. در همین اوان چیزی نمانده بود که فرانسه بر سر مسئله‌ای جزئی، درگیر جنگ با بریتانیا شود. عامل بروز اختلاف شهر کوچکی به نام فشنوده (کودوک فعلی) در سودان بود که دو کشور بریتانیا و فرانسه مدعی تملک آن بودند.

فرانسه نیز که خود امپراتوری قدرتمندی به حساب می‌آمد با دشواری‌های عدیده‌ای دست‌وپنجه نرم می‌کرد. در ۱۸۷۰ به تحریک بیسمارک پای فرانسه به جنگ با همسایه خود، پروس، کشیده شد. در “جنگ فرانسه و پروس” فرانسه با شکستی تحقیرآمیز بدرقه شد. در پی این شکست فرانسه مجبور به پرداخت غرامت شد و دو ایالت آلزاس و لورن را به آلمان واگذار کرد. اوضاع هنگامی وخیم‌تر شد که اوتو فون بیسمارک، صدراعظم پروس، فرصت را غنیمت شمرد

و در مابقی قلمرو این امپراتوری سابق چندین و چند کشور کوچک و مستقل جای گرفته‌اند: جمهوری چک، اسلواکی، کرواسی و بوسنی. کشورهای نظیر فنلاند، لهستان، استونی، لتونی، لیتوانی، بلوروس و اکراین که امروز هر یک هویت مستقلی یافته‌اند در آن روزگار بخشی از سرزمین پهناور روسیه بودند. در این سال ایرلند مبارزه بر سر کسب خودمختاری را آغاز کرده بود، ولی سراسر آن جزئی از بریتانیای کبیر به حساب می‌آمد. تحولاتی که پس از ۱۹۱۴ روی داد حاصل نبردها، انقلاب‌ها و آشوب‌های سیاسی و اجتماعی است. هیچ واقعه‌ای به اندازه جنگ جهانی اول - جنگ کبیر ۱۹۱۴-۱۹۱۸ - در بروز این تحولات تأثیرگذار نبود.

نقشه ۱-۱ اروپا در ۱۹۱۴